

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3CdoPr/11/2025
Identifikačné číslo spisu:	7118203833
Dátum vydania rozhodnutia:	24.06.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7118203833.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Nový odborový zväz polície, Košice, Kuzmányho 1449/8, IČO: 42409021, zastúpeného JUDr. Mgr. Antonom Chromíkom, PhD. advokátska kancelária, s. r. o., Šenkvice, Chorvátska 199/117, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o ochranu pred porušovaním zásady rovnakého zaobchádzania, vedenom na Okresnom súde Košice II (teraz Mestský súd Košice) pod sp. zn. 41Cpr/14/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. septembra 2024 č. k. 11CoPr/8/2023-588, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 13. marca 2019 č. k. 41Cpr/14/2018-461 rozhodol tak, že „Žalovaný svojím konaním diskriminoval žalobcu a jeho členov z dôvodu iného postavenia a odborovej činnosti a porušil tak zásadu rovnakého zaobchádzania“ (I.), uložil žalovanému povinnosť „...zdržať sa konania, ktoré by diskriminovalo žalobcu a jej členov a porušovalo zásadu rovnakého zaobchádzania, spočívajúceho v nepriznaní rovnakého postavenia všetkým odborovým organizáciám vo vnútorných právnych predpisoch žalovaného, v nerešpektovaní žalobcu ako subjektu oprávneného na kolektívne vyjednávanie pri uzatváraní kolektívnych zmlúv vrátane kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa, v nerešpektovaní práva žalobcu podávať návrhy na zlepšenie a dodržiavanie pracovnoprávnych podmienok oproti iným odborovým organizáciám, v neuznávaní žalobcu ako odborového partnera pri rokovaníach v rámci vnútornej štruktúry riadenia žalovaného, v neuznávaní žalobcu ako odborového partnera pri účasti v poradných komisiách žalovaného, v odmietaní práva delegovať člena žalobcu do komisie pre hodnotenie policajta, ktorý je členom žalobcu a zároveň v priznaní výlučného práva inej odborovej organizácie delegovať člena do takejto komisie, v neposkytnutí nevyhnutného materiálne - technického zabezpečenia na zaistenie činnosti odborového orgánu, v nerešpektovaní odborového orgánu žalobcu ako „príslušného odborového orgánu“ vo vzťahu k svojim členom, vo vyjadreniach označujúcich žalobcu za nelegitímny odborový zväz, v nerešpektovaní žalobcu ako zástupcu svojich členov, vo zvýhodňovaní členov inej odborovej organizácie poskytovaním

neproporcionálnych výhod danej odborovej organizácie oproti iným odborovým organizáciám, v obmedzení definície „odborový zväz“ iba na majoritnú odborovú organizáciu, v neposkytnutí výhod na odborovú činnosť žalobcu (kanceláriu, kancelársky nábytok, služobné voľno na odborovú činnosť, zapožičanie vozidla) v primeranom pomere zohľadňujúceho počet členov jednotlivých odborových organizácií (II.), uložil žalovanému povinnosť „...nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 1.000 eur...“ (III.), uložil žalovanému povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi a zverejniť toto ospravedlnenie formou tlačovej správy žalobcu na svojej hlavnej internetovej stránke a aj vo svojom periodiku „Zvestí“ na prvej strane v nasledovnom znení: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky diskriminovalo Nový odborový zväz polície a jeho členov z dôvodu iného postavenia a odborovej činnosti. Porušilo tak zásadu rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov a zásadu rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sa za spôsobenú diskrimináciu Novému odborovému zväzu polície a jeho členom ospravedľuje (IV.) a napokon priznal žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie tým v celom rozsahu vyhovel žalobe (po pripustení jej zmeny uznesením zo dňa 29. októbra 2018), ktorou sa podľa jej skutkového vymedzenia žalobca domáhal ochrany pred porušovaním zásady rovnakého zaobchádzania žalovaným. Žalovaný sa mal podľa žalobcu dopustiť diskriminačného konania tým, že pri kolektívnom vyjednávaní, pri koncipovaní kolektívnych zmlúv a vnútroorganizačných predpisov, v procesoch týkajúcich sa individuálnych pracovnoprávných vzťahov, a tiež v oblasti materiálnej podpory odborovej činnosti, nereflektoval na to, že popri Odborovom zväze polície Slovenskej republiky (ďalej tiež len „OZPSR“) uňho počnúc dňom 27. mája 2015 odborovo pôsobil aj žalobca. Žalobca argumentoval, že bolo povinnosťou žalovaného pri kolektívnom vyjednávaní, a tiež pri riešení individuálnych pracovnoprávných vzťahov rovnako konať s oboma uňho pôsobiacimi odborovými organizáciami, a že táto skutočnosť sa mala tiež formálne premietnuť v obsahu kolektívnych zmlúv a vnútroorganizačných predpisov, ktoré za odborového partnera zamestnávateľa výslovne považovali len OZPSR. Len tejto odborovej organizácii zároveň podľa tvrdenia žalobcu žalovaný poskytoval tiež materiálno-technické zabezpečenie (kanceláriu s vybavením a motorové vozidlo).

1.2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že „...že žalovaný svojím konaním diskriminoval žalobcu a jeho členov z dôvodu iného postavenia a odborovej činnosti a porušil tak zásadu rovnakého zaobchádzania“. Podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku sa na formovaní tohto záveru v myšlienkových pochodoch prvoinštančného súdu podieľali tiež úvahy, že „...povinnosťou žalovaného (Ministerstva vnútra SR) ako jediného zamestnávateľa, u ktorého pôsobia legitímne dve odborové organizácie, bolo rešpektovať existenciu ďalšieho odborového subjektu - Nového odborového zväzu polície, pristúpiť ku kolektívnemu vyjednávaniu s obidvoma odborovými partnermi a uzatvárať kolektívne zmluvy (konkrétne v roku 2016 Kolektívnu zmluvu na rok 2017, v roku 2017 Kolektívnu zmluvu na rok 2018 a v roku 2018 Kolektívnu zmluvu na rok 2019), s obidvoma odborovými organizáciami ako odborovými partnermi. Následne existenciu ďalšej odborovej organizácie zohľadniť v jednotlivých ustanoveniach kolektívnych zmlúv a v interných predpisoch žalovaného“, že „Bolo povinnosťou žalovaného ako zamestnávateľa, u ktorého pôsobia súčasne dve odborové organizácie, aby vo vzťahu k týmto odborovým organizáciám postupoval v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania, pričom dôvodmi OZP v SR, „že nie sú v zhode s NOZP“ sa vôbec nezaoberal“, a že nakoľko žalovaný nereflektoval existenciu žalobcu ako odborovú organizáciu a odborového partnera, konanie žalovaného tak, ako je žalobcom popísané v jednotlivých bodoch žaloby ... naplnilo pojmové znaky diskriminácie podľa § 2 ods. 9 zák. č. 365/2004 Z. z. - antidiskriminačný zákon, podľa ktorého diskriminácia právnickej osoby je nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k tejto osobe z dôvodov podľa § 2 ods. 1, ak ide o jej členov, spoločníkov, akcionárov, členov jej orgánov, jej zamestnancov, osôb konajúcich v jej mene alebo osôb, v mene ktorých koná táto právnická osoba. Napokon súd prvej inštancie na odôvodnenia rozhodnutia tiež skonštatoval, že „Diskriminačné znenie predpisov žalovaného (Kolektívnej zmluvy, interných predpisov žalobcu) tak, ako sú popísané v žalobe, nepochybne bráni vykonávať práva žalobcu zaručené Ústavou Slovenskej republiky a zasahuje do práv členov žalobcu vo vzťahu k ich právu združovať sa a realizovať svoje práva prostredníctvom odborovej organizácie“. V týchto úvahách súdu prvej inštancie bolo premietnuté tiež jeho nazeranie na

inštitucionálne postavenie žalobcu v hierarchii odborových organizácií. Podľa jeho názoru z toho, že podľa stanov žalobca nemá organizačné jednotky a zo skutočnosti, že odborovo pôsobí v rámci viacerých krajských riaditeľstiev Policajného zboru, možno vyvodiť jeho postavenie vyššej odborovej organizácie. Pokiaľ ide o formu priznanej ochrany pred diskriminačným konaním žalovaného a výšku priznanej relatívnej satisfakcie, súd prvej inštancie v dôvodoch napadnutého rozsudku zohľadnil, že diskriminácia žalobcu a jeho členov trvá už od roku 2015, a že žalobca a jeho členovia boli v dôsledku porušenia zásady rovnakého zaobchádzania značným spôsobom dotknutí na dôstojnosti, spoločenskej vážnosti „alebo“ spoločenskom uplatnení. Prihliadol tiež na skutočnosť, že podľa článku zverejneného v časopise odborového zväzu Polície v mesiaci január 2016 i podľa výpovede svedka Y., sa mal vtedajší predseda OZPSR Y. vyjadriť v tom zmysle, že nečlenovia tejto odborovej organizácie parazitujú na ňou vyrokovaných benefitoch. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku napokon vysvetlil tiež dôvod, pre ktorý nepripustil žalovaným navrhovaný výsluch Mgr. Y. Y., sledoval tým hospodárnosť konania za situácie, keď by výsluch tohto svedka vyžadoval odročenie pojednávania, skús pričom naviac svedectvo tejto osoby nebolo z jeho pohľadu ani potrebné, nakoľko sporné okolnosti, za ktorých došlo k uzavretiu kolektívnych zmlúv za roky 2017 až 2019 mal za dostatočne objektivizované na podklade svedeckej výpovede Mgr. U. V. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP výlučným procesným úspechom žalobcu v spore.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 16. septembra 2020 sp. zn. 1CoPr/5/2019 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol, a zároveň položil žalobcovi nahradiť žalovanému 100 % trov odvolacieho konania.

3. Najvyšší súd SR uznesením z 29. júna 2023 sp. zn. 2Cdo/290/2021 rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. septembra 2020 sp. zn. 1CoPr/5/2019 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd vytkol odvolaciemu súdu procesnú vadu spočívajúcu v tom, že z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Ak sa chcel odvolací súd odchýliť od skutkových okolností a záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania, mal dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP zopakovať sám v potrebnom rozsahu a v súlade so zásadou priamosti a ústnosti (čl. 12 a 13 Základných princípov CSP), a až následne vyhodnotiť skutkové okolnosti odlišným spôsobom. V danom prípade odvolací súd konštatoval správnosť zistenia skutkových okolností relevantných pre rozhodnutie o uplatnenej žalobe týkajúcej sa diskriminácie žalobcu, avšak dospel k inému právnomu názoru ohľadne unesenia dôkazného bremena tvrdenia skutočností, z ktorých možno odvodiť, či došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, resp. zásady rovnakého zaobchádzania skutočností. Na rozdiel od súdu prvej inštancie sa odvolací súd nestotožnil, že vo vzťahu medzi členmi žalobcu a OZPSR, „odborová činnosť“ ako taká nie je rozlišujúcim prvkom, ale znakom, ktorý je charakteristický pre členov oboch odborových organizácií, čo logicky vylučuje spôsobilosť byť diskriminačnou (rozlišovacou) pohnútkou, a že pokiaľ ide o druhý ním zmieňovaný diskriminačný dôvod - „iné postavenie“, prakticky ide len o legislatívne vyjadrenie neuzavretého okruhu dôvodov, ktoré ale samo o sebe nepredstavuje konkrétny diskriminačný dôvod. I podľa právnej teórie Pojem „iné postavenie“ nemožno stotožniť s nijakou jednoznačne určenou hodnotou alebo záujmom. Iné postavenie má povahu ústavného splnomocnenia na rozšírenie dôvodov ochrany pred diskrimináciou. Výpočet zakázaných dôvodov diskriminácie v antidiskriminačnom zákone (ako aj v Ústave SR) je demonštratívny, a preto ako zakázané diskriminačné dôvody do úvahy prichádzajú aj ďalšie dôvody, subsumovateľné pod pojem „iné postavenie“. Z uvedeného tak vyplýva, že odvolací súd na základe tých istých dôkazov predložených a vykonaných v konaní pred súdom prvej inštancie dospel ich hodnotením k iným skutkovým zisteniam (skutkový stav odlišný od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie), na základe ktorých rozhodol.

4. Krajský súd po vrátení veci dovolacím súdom rozhodol o odvolaní žalovaného rozsudkom z 25. septembra 2024 č. k. 11CoPr/8/2023-588 a odvolaním napadnutý rozsudok vo veci samej zmenil tak, že žalobu zamietol.

4.1. Odvolací súd v ďalšom konaní nariadil pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie, a dospel k záveru, že žalobca neučinil zadosť povinnosti tvrdiť a objektivizovať konkrétnu právom aprobevanú

pohnútku diskriminačného konania. Z konania nevyplývalo, aby nerovnaké zaobchádzanie žalovaného, ak by k nemu hneď aj došlo, malo konkrétny dôvod predpokladaný pre kvalifikáciu nerovnakého zaobchádzania ako diskriminačného v ust. § 2 ods. 1 zák. č. 365/2004 Z. z. a už vôbec nie, aby malo pôvod v právnu praxou aprobovaných parametroch - fyzickej (napr. farba pleti), mentálnej (napr. vierovyznanie) alebo spoločenskej (napr. národnosť) charakteristike niektorej z fyzických osôb, ktoré boli jeho členmi alebo sa inak podieľali na jeho chode. Zdôraznil pritom, že vzhľadom na § 2a ods. 9 zák. č. 365/2004 Z. z., diskriminácia právnickej osoby musí mať motív v niektorých z týchto charakteristík u fyzických osôb, ktoré právnická osoba zastrešuje. Z toho nevyhnutne vyplýva, že len samotná skutočnosť, že fyzická osoba je členom jednej právnickej osoby a nie členom inej právnickej bez určenia niektorej zo zmienovaných charakteristík, diskriminačnú pohnútku rozhodne nepredstavuje. Odvolací súd poznamenal, že v sporovom konaní (antidiskriminačné konanie nevynímajúc), ovládanom zásadou kontradiktórnosti, súdu zásadne neprináleží suplovať povinnosť tvrdenia niektorej z procesných strán. Odvolací súd v tejto spojitosti pre úplnosť dodáva, že podľa jeho názoru žalobcom (i súdom prvej inštancie) uvažované „iné postavenie“ nepredstavuje diskriminačný dôvod samo o sebe, ale len v spojení s prítomnosťou konkrétneho motívu nerovnakého zaobchádzania, ktorý nie je ako diskriminačný dôvod vyjadrený explicitne vo formálnych prameňoch, a ktorý zároveň zodpovedá interpretačným predstavám o výklade tohto diskriminačného dôvodu vnútroštátnych i nadnárodných súdov. Uviedol, že vo svojich záveroch nijak nespochybnil, že iným postavením sa v širšom ponímaní môže rozumieť aj odborová činnosť. Usúdil ale, že v danom prípade odborová činnosť nemôže predstavovať diskriminačný dôvod už len preto, že k nerovnakému zaobchádzaniu má dochádzať medzi odborovo činnými subjektmi. Odborová činnosť je tu teda prvkom majúcom význam skôr pre ustálenie porovnateľného postavenia subjektov, než dôvodu nerovnakého zaobchádzania. Žalobca si podľa názoru odvolacieho súdu zamieňa odborovú činnosť s odborovou príslušnosťou, vo význame členstva v konkrétnej odborovej organizácii. Podľa názoru odvolacieho súdu nestačí, keď žalobca poukazuje na rozdielny prístup žalovaného k dvom odborovým organizáciám, bez čoho i len náznaku, že pohnútkou takého konania spočíva v charakteristike členov alebo členov ich orgánov.

4.2. Pokiaľ žalobca na podporu svojej argumentácie odkazuje na závery formulované Európskym súdom pre ľudské práva (ESLP) v rozsudku Danilenkov a spol. proti Rusku, odvolací súd poukazuje na to, že v odkazovanom prípade boli predmetom pozornosti práve prejavy diskriminácie voči členom odborovej organizácie Zväz dokerov Ruska, ktorá zorganizovala dvojtyždňový štrajk oproti iným zamestnancom než členom tejto odborovej organizácie. V tomto prípade na rozdiel od prejednávanej veci možno aktívnu odborovú činnosť ako takú považovať za dôvod diskriminačného konania. Odvolací súd poznamenal, že žalobca nijak nereflektoval na argumentáciu žalovaného, že nedisponoval informáciami o odborovej príslušnosti zamestnancov, pričom svojimi tvrdeniami ani nevytváral obraz, že by mal žalovaný s členmi jeho odborovej organizácie zaobchádzať menej priaznivo než s členmi OZPSR. Jeho výhrady nesmerovali voči konkrétnym prejavom nerovnakého zaobchádzania voči konkrétnym osobám alebo skupine osôb, ako tomu bolo v rozsudku Danilenkov a spol. proti Rusku, ale voči prejavom (formálnym i materiálnym) reflexie zamestnávateľa na existenciu a činnosť jeho odborovej organizácie. Ich pôvod sa nepochybne koncentruje v priebehu a výsledku kolektívneho vyjednávania, ergo v skutočnosti, že podmienky odborovej činnosti žalobcu neboli na rozdiel od konkurenčnej odborovej organizácie dohodnuté v kolektívnej zmluve.

4.3. Odvolací súd uviedol, že pokiaľ za stavu, keď OZPSR dohodu o spoločnom postupe pri kolektívnom vyjednávaní vo vzťahu k žalovanému výslovne negoval, žalovaný pristúpil k uzavretiu kolektívnej zmluvy s odborovou organizáciou s najväčším počtom členov, niet mu z pohľadu § 3a ods. 2 zák. č. 2/1991 Zb. čo vytknúť; už vôbec nie, aby bol ovládaný nejakou diskriminačnou pohnútkou. Presvedčenie žalobcu, že k dohode o spoločnom postupe s OZPSR napriek ním deklarovanému opaku došlo, založilo spor o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy, iniciovanie riešenia, ktorého pred rozhodcom (§ 3a ods. 4 ZKV), bolo v dispozícii žalobcu. Žalobca ale spor o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy prakticky preniesol na žalovaného, pričom nespokojnosť s ním prijatým riešením vníma v diskriminačnom kontexte.

4.4. Z prednesenej argumentácie strán je celkom zrejmé, že diskusia ohľadne povahy odborového združenia žalovaného, teda či ide o odborovú organizáciu podnikovú alebo vyššiu, mala vecný obsah a legitímny základ, o čom svedčí napríklad aj stanovisko Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR z 1. 12. 2016, v ktorom je konštatovaná nejednoznačnosť postavenia žalobcu ako vyššieho odborového

orgánu.

4.5. Tvrdenia žalobcu o politickom základe diskriminácie alebo o tom, že za žalovaného v rámci kolektívneho vyjednávania konali zaujaté osoby a návrhy žalobcu na vykonanie dokazovania, ktoré majú potvrdiť, že v rámci kolektívneho vyjednávania konali za žalovaného zaujaté osoby, odvolací súd posúdil v zmysle § 366 CSP ako procesne neprípustnú novotu, ktorú nemožno v odvolacom konaní použiť.

4.6. Vzhľadom na zmenu napadnutého rozsudku rozhodol o nároku na náhradu trov celého konania odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1, písm. a), b), c) CSP. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. septembra 2024 č. k. 11CoPr/8/2023-588 zmenil tak, že rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 13. marca 2019 č. k. 41Cpr/14/2018-461 potvrdí.

5.1. Žalobca odmieta tvrdenia odvolacieho súdu o názoroch Najvyššieho súdu SR o skutkovej povahe záverov, že odborová činnosť v danom prípade nepredstavuje rozlišujúci prvok (diskriminačnú pohnútku), ale znak charakteristický pre členov oboch odborových organizácií, a že iné postavenie ako také nepredstavuje konkrétny diskriminačný dôvod, ale legislatívne vyjadrenie neuzavretého okruhu dôvodov, a vylúčení možnosti ich ďalšieho dovolacieho prieskumu ako predčasné, nakoľko Najvyšší súd SR vo svojom uznesení v ods. 27 priamo uvádza, že zrušil napadnuté rozhodnutie bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie. Namietal, že odvolací súd nedoplnil dokazovanie o dôkazy, z ktorých by mohol vyvodiť iné skutkové závery, k akým dospel prvostupňový súd. Tvrdenia odvolacieho súdu opísané v bode 7.3. a 7.4. rozsudku sú podľa neho v rozpore s dôkazmi produkovanými v súdnom spore a zároveň odvolací súd nesprávne právne posúdil vec. Prijatie názoru odvolacieho súdu (a. prvostupňový súd, prevzal abstraktné tvrdenie pohnútky žalobcom, b. odborová činnosť ako taká nie je rozlišujúcim prvkom, ale znakom, ktorý je charakteristický pre členov oboch odborových organizácií, čo logicky vylučuje spôsobilosť byť diskriminačnou (rozlišovacou) pohnútkou... c. žalobca nereflektoval potrebu tvrdiť konkrétnu pohnútku diskriminačného konania ani v žalobe, ani v priebehu prvoinštančného konania, d. samotná skutočnosť, že niekto je členom jednej právnickej osoby a nie je členom inej právnickej osoby bez určenia niektorej súdom zmienených charakteristík diskriminačnú pohnútku nepredstavuje) by viedlo k mimozákonnej súdnej konštrukcii novej absurdnej právnej podmienky. Nedostatok logiky tejto právnej konštrukcie si môžeme uvedomiť, ak ju podrobíme testu pri inom diskriminačnom dôvode, napríklad pri rase, či národnosti: „Rasa ako taká nie je rozlišujúcim prvkom, ale znakom, ktorý je charakteristický pre členov oboch rás, čo logicky vylučuje spôsobilosť byť diskriminačnou (rozlišovacou) pohnútkou. Žalobca nereflektoval potrebu tvrdiť konkrétnu pohnútku diskriminačného konania...“ Ústavný súd SR uvádza „Dôkazná situácia v antidiskriminačných sporoch je typická tým, že požiadavka, aby žalujúca strana musela preukázať, že bola diskriminovaná práve a výlučne pre svoj rasový (etnický) pôvod a nie z iného dôvodu, je celkom zjavne nesplniteľná, lebo preukázať motiváciu (pohnútku) žalovanej strany je z povahy veci vylúčené. Preto podľa § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona postačuje oznámiť konajúcemu súdu skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.“ (nález Ústavného súdu SR z 1. decembra 2015, sp. zn. III. ÚS 90/2015). Podľa názoru dovolateľa pohnútkou žalovaného má byť žalobou rozlíšená na „druhovej“ úrovni a identifikovaná vo vzťahu k žalobcovi. Medzi osobitné diskriminačné dôvody t. j. diskriminačné pohnútky podľa osobitného zákona č. 73/1998 Z. z. § 2a, ods. 1 „odborová činnosť“ patrí. Okrem právneho základu obsiahnutého v antidiskriminačnom zákone, či osobitných zákonoch mal súd prihliadnuť aj na článok 37, ods. 2 Ústavy SR. Rozhodnutím odvolacieho súdu odoprel odvolací súd poskytnúť ústavne garantovanú ochranu odborovej organizácii pred znevýhodnením, a tak porušil ústavné právo odborovej organizácie nebyť znevýhodnený oproti iným odborovým organizáciám. Najvyšší súd SR ako dovolací súd vo svojom rozhodnutí zo 14. októbra 2015 8Cdo/318/2014 v podobnej veci uviedol: „Zásada rovnakého zaobchádzania je porušovaná aj vtedy, keď je jedna skupina osôb podrobená v porovnaní s inými osobami inému zaobchádzaniu, aj napriek tomu, že medzi oboma skupinami neexistujú rozdiely takej povahy a takého druhu, že by bolo možné rozdielne zaobchádzanie medzi nimi odôvodniť. Z uvedenej situácie možno prezentovaný záver odvolacieho súdu o tom, že žalovaná sa voči žalobkyni (v prípadoch uvedených pod a) a b) žaloby) nedopustila diskriminačného konania, za nepresvedčivý. Osobitosťou právnej garancie pri uplatnení práva na súdnu ochranu pred porušením zásady rovnakého zaobchádzania

je dôkazné bremeno, ktoré je na strane žalovaného. Ten musí preukázať, že nedošlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania.“ Stanovisko Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, na ktoré sa odvoláva odvolací súd, upozorňuje aj na skutočnosť, že sa mu nepriznáva kompetencia v oblasti podávania záväzných výkladov. Odvolací súd v bode 10.7. rozsudku spochybnil relevantnosť komparátora diskriminačného konania, t. j. či žalobca nerovnaké zaobchádzanie odvodzuje od porovnávania zaobchádzania s osobami v porovnateľnej situácii. Komparátorom však nebol len Odborový zväz polície SR, ale aj odborový zväz zmenových hasičov ako minoritná odborová organizácia s podobnou štruktúrou. Ani v tomto prípade odvolací súd nepredložil argumenty, nerozhodol o danej veci, iba vyslovil svoje pochybnosti. Ide však o dôležité otázky a súd by mal v danej veci vysloviť svoj argumentačne podložený názor najmä ak spochybňuje skutočnosť dôležitú pre samotné rozhodnutie. Mal by uviesť, prečo v konkrétnom diskriminačnom konaní, ktoré je popísané v žalobe nemôže prijať daného komparátora. Prečo napríklad v pomere k počtu členov nie je možné priznať obdobné výhody priznané inej odborovej organizácii. Prečo by mal rozhodovať v rôznych komisiách o členovi odborovej organizácie zástupca inej odborovej organizácie a pod.. Prečo aj na úrovni základných organizácií OZP boli priznané výhody a základným organizáciám žalobcu alebo žalobcovi neboli. Rozhodnutie preto aj v tomto bode trpí vadou arbitrárnosti. Uviedol, že odvolací súd sa pri riešení tejto otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a že minimálne sú tým naplnené podmienky pre dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1, písm. c) CSP.

5.2. Odvolací súd vyniesol rozsudok v rozpore s dôkazmi, ktoré konkrétnu rozlišovaciu diskriminačnú pohnútku tvrdili, ba dokonca ju aj preukázali v dôkazoch pred súdom. Odvolací súd tým zároveň nesprávne právne posúdil vec. Prvostupňový súd neprevzal abstraktné tvrdenie pohnútky. Bola to konkrétna „odborová činnosť“ žalobcu, o ktorej žalobca tvrdil, že je dôvodom diskriminácie, a tá sa líši od odborovej činnosti akejkoľvek inej odborovej organizácie. Žalobca konkretizoval pohnútku žalovaného a odlíšil svoju odborovú činnosť od činnosti „komparátora“ Odborového zväzu polície v SR, ktorý bol zvýhodnený vo viacerých oblastiach (práva vyplývajúce z kolektívnej zmluvy, postavenie odborovej organizácie, právne predpisy žalovaného, benefity odborovej organizácie, práva členov odborovej organizácie). Obsiahle to popisuje žaloba, písomnosti žalobcu adresované súdu, ako aj svedecké výpovede.

5.3. Žalobca v petite žaloby žiadal, aby súd rozhodol o tom, že „žalovaný svojím konaním diskriminoval žalobcu a jeho členov z dôvodu iného postavenia a odborovej činnosti a porušil tak zásadu rovnakého zaobchádzania.“ V žalobe a výpovedi žalobcu sa uvádza, akému konkrétnemu diskriminačnému správaniu boli vystavení členovia žalobcu a žalobca sám. Odvolací súd v rozsudku uvádza: „O tom, že inak na pojem „iné postavenie“ nenazerá ani súdna prax, svedčí už len prebiehajúca a doposiaľ uspokojivo neukončená diskusia o šírke ochrany pred diskrimináciou, spočívajúca práve na interpretačnom vymedzení tohto pojmu, predovšetkým ale na úrovni Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), ktorého rozdielna judikatúra tento odborný diškurs vyvolala.“ Citovaný názor ukazuje, že odvolací súd nemal vedomosť o riešení tejto otázky dovolacím súdom a nasvedčuje tomu, že v tejto otázke je daný dôvod dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Odvolací súd však citujúc rôzne teórie a kritériá k pojmu „iné postavenie“ opomenul sústrediť svoju pozornosť na to, že v právne totožnej veci Európsky súd pre ľudské práva vyriešil túto otázku rozsudkami natoľko významnými, že ich sám súd zverejnil v najnovšom základnom Sprievodcovi k článku 14 Dohovoru o ľudských právach aktualizovanom k 13. marcu 2020 v bode 183. v časti Ďalšie príklady pre „iné postavenie“ s nasledovným výkladom: „Európsky súd pre ľudské práva zistil, že členstvo v organizácii môže predstavovať „iné postavenie“ na účely článku 14 Dohovoru (Danilenkov a iní proti Rusku, 2009; Grande Oriente d'Italia di Palazzo Giustiniani proti Taliansku (č. 2), 2007).“ Odvolací súd v bode 10.4. rozsudku v nadväznosti na argumentáciu žalobcu rozsudkom Danilenkov a iní proti Rusku nesprávne právne posudzuje vec, ale uvádza aj nesprávne skutkové zistenia v protiklade so skutkovým stavom preukázanom v dokazovaní pred súdom odvolávajúc sa na činnosť dokerov v rozsudku Danilenkov. Žalobca špecifikoval v žalobe ako aj v konaní, že problémom je samotná odborová činnosť žalobcu, ktorý je konkurenciou pre lojálny Odborový zväz polície, s ktorým má žalovaný bližšie aj osobné väzby a už samotné založenie žalobcu, (keďže išlo o nedohodnuté konanie proti vôli jeho odborového partnera) bolo pre žalovaného problémom. Aj kolektívne vyjednávanie je samozrejme konkrétnou odborovou činnosťou. Z judikatúry Európskeho súdneho dvora Právna vec C-144/04

Mangold z 22. novembra 2005, (aj keď sa týka diskriminácie podľa veku) - zo str. 11 bod 83. vyplýva, že povinnosť nediskriminovať v zamestnaní - odmeňovaní aj pred prijatím Smernice 2000/78/ES a špecifických ustanovení v nej obsiahnutých Súdny dvor uznal všeobecnú zásadu rovnosti, ktorá zaväzuje členské štáty pri vykonávaní právnej úpravy Spoločenstva, a na ktorú sa teda súdny dvor môže odvolávať pri posudzovaní vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá patrí do pôsobnosti práva Spoločenstva (str. 11 bod 83.). Podľa tejto zásady je zakázané zaobchádzať s porovnateľnými situáciami rozdielne. Diskriminácia sa chápe ako negatívny jav, ktorý neoprávnene poškodzuje subjekty práva, uberať z ich práv a výhod.

5.4. Žalobca v rámci dovolania podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že odvolací súd zmenil rozsudok na inom skutkovom základe bez riadneho zopakovania dokazovania, čím žalobcovi znemožnil uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd v tejto veci formálne deklaroval zopakovanie dokazovania, avšak jeho postup nenaplnil materiálny účel § 384 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Zopakovanie dokazovania nemôže byť len mechanickým prečítaním zápisníc, výpovedí a listín, ak odvolací súd následne na tomto podklade hodnotí dôkazy opačne než súd prvej inštancie. Výsluchy svedkov a zvukové záznamy neboli riadne zopakované. Pri dôkazoch, ktoré majú osobnú, situačnú alebo zvukovú povahu, nemožno bezprostrednosť nahradiť iba čítaním záznamu. Odvolací súd nemôže z takto sprostredkovaného obsahu vyvodiť opačný skutkový záver bez toho, aby dôkaz vykonal v rovnocennej kvalite. Odvolací súd vyvodil nové skutkové závery, nie iba iné právne posúdenie. Napríklad závery, že žalobca netvrdil konkrétnu pohnútku, že odborová činnosť nemohla byť rozlišovacím prvkom, alebo že nepreukázal dostatočný komparátor. Odvolací súd preto nemal procesný priestor zmeniť vyhovujúci rozsudok na zamietajúci rozsudok bez toho, aby si vytvoril riadny, bezprostredný a kontradiktórny skutkový základ. Čo sa týka nových dôkazov, novôt, je podľa neho zrejmé, že tvrdenie odvolacieho súdu o ich neprípustnosti nie je v tomto smere založené na pravdivom skutkovom základe. V prípade predloženého facebookového statusu JG. o jeho členstve v konkurenčnej odborovej organizácii OZP (ide o zástupcu žalovaného pri kolektívnych vyjednávaniach) išlo o nový získaný dôkaz, ktorý vznikol v čase po ukončení prvostupňového konania a k nemu mal byť vypočutý aj svedok M... Zároveň označil rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne s poukazom na predchádzajúce znenie dovolania, v ktorom poukazuje na to, že odvolací súd tvrdí skutočnosti v rozpore so zisteným skutkovým stavom obsiahnutom v spise a jeho právne a skutkové posúdenie je v extrémnom nesúlade s ústavnými a zákonnými ustanoveniami.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa nestotožňuje s vyjadrením žalobcu. V uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 03. októbra 2011 sp. zn. 5Cdo/10/2011 je konštatované: „Smernica Rady EÚ 2000/43/EC z 29. júna 2000 sa premietla do Občianskeho súdneho konania SR ohľadne dôkazného bremena v sporoch, kde osoby tvrdia, že voči nim došlo k priamej či nepriamej diskriminácii od 1. júla 2004 aj zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (§ 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov - antidiskriminačný zákon). V prípade vnútroštátnych právnych úprav (vrátane § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona) platí, že dôkazné bremeno neťaží len a výlučne žalovanú stranu, ale ťaží aj žalobcu. Žalobca musí prioritne uniesť dôkazné bremeno ohľadne skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, resp. zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy (uniesť dôkazné bremeno), z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Súčasne musí tvrdiť, že pohnútkou diskriminačného konania je jeho rasa, či etnická príslušnosť (pôvod). Až následne sa presúva dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ktorá má právo preukazovať svoje tvrdenia, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania. Uvedenú postupnosť prechodu dôkazného bremena zo žalobcu na žalovaného je potrebné pokladať za zrejmu a nespornú. To, či žalobca v takomto spore unesie svoje dôkazné bremeno, záleží od výpovednej hodnoty ním predložených dôkazných prostriedkov. Strana žalobcu je preto na prvom mieste povinná preukázať „zásah na prvý pohľad“ (prima facie), nepostačuje iba samotné tvrdenie žalobcu, či jeho vnútorné presvedčenie alebo vlastný pocit o takomto zásahu. Z uvedeného potom vyplýva, že predložené dôkazné prostriedky by mali mať takú výpovednú hodnotu, aby preukazovali existujúce objektívne okolnosti daného prípadu, pri ktorých bude možné už na prvý pohľad (prima facie) prijať záver o porušení zásady rovnakého zaobchádzania (t. j. o zásahu). Zároveň musí žalobca tvrdiť, že k nerovnakému zaobchádzaniu došlo v dôsledku pohnútky žalovaného o rasovej,

či etnickej príslušnosti žalobcu; pohnútku (resp. motív) konania žalovaného žalobca nedokazuje. Ak žalobca nepreukáže, že s ním bolo zaobchádzané neobvyklým spôsobom, teda znevýhodňujúcim spôsobom (t. j. diskriminačne), nemôže byť v spore úspešný. “ Žalovaný zotrváva na názore, že diskriminácia vyžaduje dodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodov príslušnosti diskriminovaného (v tomto konaní žalobcu) k určitej skupine (rasa, viera, národnosť...). Žalobca však počas celého konania nepreukázal, že jednotlivé konania žalovaného by pramenili práve z týchto dôvodov. Žalobca musí v zmysle antidiskriminačného zákona prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno odôvodniť a dôvodne usúdiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii žalobcu. Súčasne musí tvrdiť, uviesť, aká pohnútká viedla žalovaného k antidiskriminačnému konaniu. To však žalobca do dnešného dňa nespravil a z tohto dôvodu neunesol dôkazné bremeno. Žalovaný zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom zdôvodnené a ani preukázané, akým spôsobom mala byť (ale najmä v akom rozsahu bolo zasiahnuté) resp. bola znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie žalobcu v dôsledku údajného diskriminačného konania žalovaného. Žalovaný zastáva názor, že súd druhej inštancie zistil v predmetnej veci skutkový a právny stav v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie, vec správne právne posúdili a na základe zistených skutočností vo veci aj správne rozhodol. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nepripustné odmietol alebo ako nedôvodné zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, a to z nasledujúcich dôvodov.

8. Z dovolania vyplýva, že žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z § 420 písm. f) CSP, keď namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez riadneho zopakovania dôkazov. Namieta zopakovanie dokazovania prečítaním zápisníc o výsluchoch svedkov, znemožnenie vykonania navrhnutých dôkazov a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah, znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa stranám sporu znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca

činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017).

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že dovolaním napadnuté zmeňujúce rozhodnutie vydal odvolací súd po pojednávaní, na ktorom v zmysle právneho pokynu dovolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom uznesení zopakoval dokazovanie. Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom vyplýva, že predseda senátu prítomné strany sporu vopred upovedomil, že zopakuje dokazovanie oboznámením s podstatným obsahom písomností, ktoré sú založené v súdnom spise, a to len za predpokladu, že žiadna zo strán nebude namietat', že tieto písomnosti neboli doručené alebo nebude rozporovať obsah alebo samotnú listinu, prečítaním zápisnice o výpovedi predsedu odborovej organizácie žalobcu, prečítaním zápisnice o výsluchoch svedkov Y..., a to len za predpokladu, že žiadna zo strán nevznesie námietky k vierohodnosti svedkov, inak tento dôkaz zopakuje jeho výsluchom na pojednávaní, a napokon prepismi zvukových nahrávok o kolektívnom vyjednávaní v roku 2016 a v roku 2017 tak, ako sú zachytené v zápisnici o pojednávaní zo dňa 09. 01. 2019. Následne predseda senátu vyzval sporové strany, či niektorá z nich má námietky alebo výhrady k uvedenému spôsobu zopakovania dokazovania. Na výzvu predsedu senátu dovolateľ predniesol, že žalobca nemá žiadne námietky ani výhrady k uvedenému spôsobu, akým odvolací súd mieni zopakovať dokazovanie. V priebehu pojednávania odvolací súd prečítal zápisnice o výsluchoch strán sporu a svedkov, prečítal prepisy zvukových nahrávok o kolektívnom vyjednávaní v rokoch 2016, ako boli zachytené v zápisnici pojednávania zo dňa 09. 01. 2019, a umožnil obom sporovým stranám vyjadriť sa k dokazovaniu. Dovolať uviadol, že sa k vykonaným dôkazom osobitne vyjadriť nechce.

16. Z vyššie popísaného postupu odvolacieho súdu pri zopakovaní dokazovania je podľa názoru dovolacieho súdu zrejmé, že nešlo o svojvoľný postup odvolacieho súdu, ale o postup s výslovným súhlasom dovolateľa. Odvolací súd rešpektoval právo strany sporu zvoliť si spôsob zopakovania dokazovania, ktorý strana považuje za spravodlivý výkon svojich procesných práv. Odvolací súd v napadnutom rozsudku nespochybnil vierohodnosť svedkov, ktorá okolnosť by vyžadovala priamy, osobný výsluch svedkov pred odvolacím súdom, preto prečítanie zápisníc o ich výpovediach na odvolacom pojednávaní bolo za týchto okolností postačujúce. Stranám sporu odvolací súd zároveň vytvoril procesný priestor vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu a namietat' správnosť nového právneho názoru odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/355/2021). Neobstojí preto argumentácia dovolateľa o porušení jeho procesných práv v intenzite porušenia práva na spravodlivý proces. Rozhodujúce je reálne uplatnenie procesných práv; ak strany so spôsobom zopakovania dokazovania so zohľadnením obsahu námietok voči opakovaným dôkazom súhlasia, tento prístup odvolacieho súdu je legitímny z hľadiska spravodlivého procesu. Takýto postup neznamená odňatie možnosti konať pred súdom a nedosahuje intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Postupom odvolacieho súdu preto nedošlo k namietanej vade podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolateľ namietal tiež nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, ako aj nesprávne vyhodnotenie dôkazov odvolacím súdom. Namietal nevykonanie nového dôkazu facebookovým statusom R. S. o jeho členstve v konkurenčnej odborovej organizácii OZP za účelom preukázania jeho zaujatosti a nesprávnosť záveru odvolacieho súdu o neprípustnosti tohto dôkazu podľa § 366 CSP.

18. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

19. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie strán sporu (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti, (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

20. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

21. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novšej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

22. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

23. Odvolací súd relevantným spôsobom v odsekoch 11. a 11.4. odôvodnenia rozsudku uviedol, že „Žalobca sa pokúsil konvalidovať nedostatočnú identifikáciu diskriminačného dôvodu a pochybnosti o relevantnom komparátore diskriminačného konania v konaní pred súdom prvej inštancie ďalšími prostriedkami procesného útoku - tvrdeniami (tiež o politickom základe diskriminácie alebo o tom, že za žalovaného v rámci kolektívneho vyjednávania konali zaujaté osoby a tiež návrhmi dôkazov (tiež návrhom na vypočutie svedka H., ktorý ma potvrdiť, že v rámci kolektívneho vyjednávania konali za žalovaného zaujaté osoby). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v priebehu konania pred súdom prvej

inštancie netvrdil aby s ním žalovaný zaobchádzal nerovnako z iného dôvodu, než „odborovej činnosti“ či „iného postavenia“ ani aby v rámci kolektívneho vyjednávania konali za žalovaného zaujaté osoby (z dôvodu členstva v OZPSR). Pritom z obsahu spisu a ani z vyjadrení žalobcu v priebehu odvolacieho konania, podľa posúdenia odvolacieho súdu nevyplýva skutočnosť, pre ktorú by tieto prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, nemohol uplatniť už v priebehu prvoinštančného konania. Na tomto základe, keďže výhrady žalobcu sa netýkali procesných podmienok konania, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu a nesmerovala ani k preukázaniu vady konania, odvolací súd posúdil argumentáciu žalobcov, vystavanú na týchto tvrdeniach a dôkazoch ako procesne neprípustnú novotu, ktorú nemožno v odvolacom konaní použiť v zmysle ust. § 366 C.s.p. Odvolací súd na dôvazok poznamenáva, že za nezavinené v zmysle § 366 písm. d) C.s.p. nemožno považovať neuplatnenie prostriedkov procesného útoku alebo procesnej obrany, ktoré je výsledkom nedbanlivosti pri vyhľadávaní právne významných skutočností alebo dôkazov.“

24. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľom tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

25. Dovolací súd rovnako uvádza, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval ustanovenia, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery; okrem iného uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru, že antidiskriminačná žaloba nie je dôvodná:

„10.4. Pokiaľ žalobca na podporu svojej argumentácie odkazuje na závery formulované Európskym súdom pre ľudské práva (ESLP) v rozsudku Danilenkov a spol. proti Rusku, odvolací súd opakovane zdôrazňuje, že vo svojich záveroch nijak neneguje odborovú činnosť ako možný diskriminačný dôvod a poukazuje zároveň na to, že v odkazovanom prípade boli predmetom pozornosti práve prejavy diskriminácie voči členom odborovej organizácie Zväz dokerov Ruska, ktorá zorganizovala dvojtýždňový štrajk, oproti iným zamestnancom než členom tejto odborovej organizácie. V tejto konštelácii skutočne možno - na rozdiel od prejednávanej veci, aktívnu odborovú činnosť ako takú, považovať za dôvod diskriminačného konania. Vo svetle odkazovaného prípadu sa odvolaciemu súdu žiada poznamenať, že žalobca nijak nerefletoval na argumentáciu žalovaného, že nedisponoval informáciami o odborovej príslušnosti zamestnancov, pričom svojimi tvrdeniami ani nevytváral obraz, že by mal žalovaný s členmi jeho odborovej organizácie zaobchádzať menej priaznivo než s členmi OZPSR. Jeho výhrady nesmerovali voči konkrétnym prejavom nerovnakého zaobchádzania voči konkrétnym osobám alebo skupine osôb (ako tomu bolo v rozsudku Danilenkov a spol. proti Rusku), ale voči prejavom (formálnym i materiálnym) reflexie zamestnávateľa na existenciu a činnosť jeho odborovej organizácie. Tieto prejavy sa síce týkali rôznych aspektov odborového pôsobenia, ich pôvod sa však nepochybne koncentruje v priebehu a výsledku kolektívneho vyjednávania, ergo v skutočnosti, že podmienky odborovej činnosti žalobcu neboli - na rozdiel od konkurenčnej odborovej organizácie, dohodnuté v kolektívnej zmluve a z nej či už prenesené do vnútroorganizačných aktov alebo uvedené do života.

10.5. Akokoľvek žalobca interpretuje okolnosti kolektívneho vyjednávania a dôvody, pre ktoré žalovaný napokon nepristúpil k uzavretiu kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa aj s jeho odborovou organizáciou, teda v zhode s OZPSR, je nesporné, že OZPSR dohodu o spoločnom postupe pri kolektívnom vyjednávaní vo vzťahu k žalovanému výslovne negoval, za ktorého stavu, pokiaľ žalovaný pristúpil k uzavretiu kolektívnej zmluvy s odborovou organizáciou s najväčším počtom členov, z pohľadu § 3a ods. 2 zák. č. 2/1991 Zb., mu podľa názoru odvolacieho súdu niet čo vytknúť; už vôbec nie, aby bol v tomto postupe ovládaný nejakou diskriminačnou pohnútkou. Presvedčenie žalobcu, že k dohode o spoločnom postupe s OZPSR napriek ním deklarovanému opaku došlo, založilo spor o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy, iniciovanie riešenia ktorého pred rozhodcom (§ 3a ods. 4 ZKV), bolo v dispozícii žalobcu. Žalobca ale v rozpore s právom predpokladaným usporiadaním spor o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy

prakticky preniesol na žalovaného, pričom nespokojnosť s ním prijatým riešením - posúdením odborovými organizáciami vyvolanej situácie a zvolením jednej zo zákonom upravených alternatív, vníma v diskriminačnom kontexte.

10.6. Neobjektívnou optikou žalobcu vidí diskriminačný základ tiež v neistote žalobcu v otázke jeho právneho statusu. Tvrdenie žalobcu v tomto smere, že sa mal žalovaný vyjadriť, že ho považuje za nelegitímny odborový zväz, je založené na skreslenej interpretácii reality, nakoľko už len z v tomto konaní prednesenej argumentácie strán je celkom zrejmé, že diskusia ohľadne povahy odborového združenia žalovaného, teda či sa jedná o odborovú organizáciu podnikovú alebo vyššiu mala vecný obsah a v okolnostiach prípadu aj celkom legítimny základ, o čom svedčí napríklad aj stanovisko Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR z 1. 12. 2016, v ktorom je konštatovaná nejednoznačnosť postavenia žalobcu ako vyššieho odborového orgánu.

10.7. Tieto momenty (neuzavretie kolektívnej zmluvy a neurčitý status odborovej organizácie žalobcu), prirodzene vyvolávajú pochybnosti nie len pokiaľ ide o prítomnosť diskriminačnej pohnútky konania žalovaného ale aj čo do relevantnosti komparátora diskriminačného konania, ergo či žalobca nerovnaké zaobchádzanie odvodzuje od porovnania zaobchádzania s osobami v porovnateľnej situácii. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa (žalobca-pozn. dovolacieho súdu) tieto pochybnosti v priebehu konania nevyvrátila.“

26. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je arbitrárne, ani ústavne neudržateľné, je dostatočne podrobne, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnené. Samotné rozhodnutie aj jeho odôvodnenie spoľahlivo odpovedajú na všetky podstatné otázky konania. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

27. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

28. Dovolateľ v úvodnej časti dovolania uviedol, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podáva aj z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP.

29. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

30. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj ústavný súd) uviedol vo svojom uznesení I. ÚS 215/2022 k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku, (aj keď súčasná judikatúra ústavného súdu uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu - I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), že dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 29/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Dovolateľ, resp.

jeho advokát musí preto pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.

32. Najvyšší súd konštantne judikuje vo svojich rozhodnutiach, že len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Treba zdôrazniť, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nejde pri riešení otázky, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, bremeno procesnej zodpovednosti za výsledok v spore, pretože záver súdu o tom, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnostiach, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré dovolateľ namieta. Dovolací súd totiž nie je v rámci dovolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

33. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

34. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa viaže k ustálenej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

35. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne

neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

36. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. V zmysle judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovisk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v *Bulletine Najvyššieho súdu ČSR* a vo *Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR* a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v *Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986*.

36.1. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

37. Dovolateľ okrem § 421 ods. 1 písm. a) CSP v tom istom odseku dovolania zároveň namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

38. Dovolateľ podal dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. b) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil napadnuté rozhodnutie, avšak táto otázka doteraz v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) tvrdiť (a prípadne i doložiť), že takáto otázka doteraz nebola riešená dovolacím súdom, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

39. Vo svetle horeuvedeného pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z

hľadiska jeho obsahu vymedzeného dovolateľom.

40. V obsahu dovolania sa nachádzajú dva odseky, v ktorých dovolateľ argumentuje § 421 ods. 1 CSP.

41. V ods. 140 dovolania dovolateľ uvádza, že „odvolací súd sa pri riešení tejto otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Minimálne sú tým však naplnené podmienky pre dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1, písm. c) CSP“.

42. Dovolateľ napriek použitej formulácii „pri riešení tejto otázky“ žiadnu konkrétnu právnu otázku neuviedol. Ods. 140 je posledným odsekom časti dovolania (začínajúceho ods. 107 dovolania) označeného nadpisom „Preukazovanie pohnútky“. V rámci tejto časti dovolateľ citoval ods. 7.1., 7.4., 9. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, namietal nesprávny postup súdu pri vykonávaní dokazovania, polemizoval s viacerými závermi odvolacieho súdu „(a. prvostupňový súd prevzal abstraktné tvrdenie pohnútky žalobcom ,b. odborová činnosť“ ako taká nie je rozlišujúcim prvkom, ale znakom, ktorý je charakteristický pre členov oboch odborových organizácií, čo podľa jeho nazerania logicky vylučuje spôsobilosť byť diskriminačnou (rozlišovacou) pohnútkou...“, c. žalobca nereflektoval potrebu tvrdiť konkrétnu pohnútku diskriminačného konania ani v žalobe, ani v priebehu prvoinštančného konania, d. samotná skutočnosť, že niekto je členom jednej právnickej osoby a nie je členom inej právnickej osoby bez určenia niektorej súdom zmienených charakteristík diskriminačnú pohnútku nepredstavuje. uvažoval o konkrétne odborovej činnosti žalobcu, ktorá sa odlišuje od odborovej činnosti iných odborových organizácií“, spochybňoval správnosť záverov odvolacieho súdu v ods. 10.5., 10.6. a 10.7. odôvodnenia rozsudku, citoval čl. 37 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, namietal, že odvolací súd neodpovedal na otázku, či žalobca je vyšším odborovým orgánom, a v tejto súvislosti citoval vyjadrenie k odvolaniu žalovaného proti uzneseniu o neodkladnom opatrení, spochybňoval záver odvolacieho súdu o komparátorovi. V rámci textu citoval nález Ústavného súdu SR z 1. decembra 2015, sp. zn. III. ÚS 90/2015 a rozhodnutie najvyššieho súdu zo 14. októbra 2015 sp. zn. 8Cdo/318/2014. Napokon v poslednom odseku tohto bloku uviedol, že „odvolací súd sa pri riešení tejto otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Minimálne sú tým však naplnené podmienky pre dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1, písm. c) CSP“.

43. Druhým odsekom dovolania, v ktorom dovolateľ spomína § 421 ods. 1 CSP, je ods. 160 dovolania. V tomto odseku dovolateľ s odkazom na názor odvolacieho súdu „O tom, že inak na pojem „iné postavenie“ nenazerá ani súdna prax, svedčí už len prebiehajúca a doposiaľ uspokojivo neukončená diskusia o šírke ochrany pred diskrimináciou, spočívajúca práve na interpretačnom vymedzení tohto pojmu, predovšetkým ale na úrovni Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), ktorého rozdielna judikatúra tento odborný diškurs vyvolala.“ uviedol, že „odvolací súd nemá vedomosť o riešení tejto otázky dovolacím súdom“ a že tento názor odvolacieho súdu „nasvedčuje tomu, že v tejto otázke je daný dôvod dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“. Citované vety dovolateľa sa nachádzajú v odsekoch 157 až 170 dovolania, ktorý dovolateľ pomenoval nadpisom „Pojem iné postavenie“. V uvedených odsekoch dovolania polemizoval s názorom odvolacieho súdu v ods. 10.4. rozsudku o neaplikovateľnosti rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Danilenkov a iní proti Rusku, namietal nesprávnosť skutkových zistení odvolacieho súdu v protiklade so skutkovým stavom preukázaným dokazovaním odvolávajúc sa na rozsudok Danilenkov, spochybňoval správnosť tvrdenia odvolacieho súdu, že nereflektoval na argumentáciu žalovaného o tom, že nedisponovali informáciami o odborovej príslušnosti zamestnancov, citoval ods. 10.2. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd vyjadril svoj záver o obsahu pojmu diskriminácia právnickej osoby, s ktorým názorom dovolateľ polemizoval ako rozporným s rozsudkami Európskeho súdu pre ľudské práva, zaoberal sa dôkazmi o diskriminačnom konaní voči členom žalobcu, poukazoval na článok 37 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, citoval rozhodnutie Európskeho súdneho dvora Právna vec C-144/04 Mangold z 22. 11. 2005.

44. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ z pohľadu požiadaviek vyplývajúcich z obsahu ním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP uviedol všeobecnú charakteristiku

nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, inak povedané žiadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku (právne otázky) zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie aj vzhľadom na množstvo namietaných skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu a použitých argumentov dovolateľa nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

45. Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolateľ vyčítal odvolaciemu súdu (aj) nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov. V dovolaní vyjadril nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu, že nemal zodpovedané a dôkazmi preukázané všetky skutočnosti.

46. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho hodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

47. Dovolateľ tiež nekonkretizoval ustálenú rozhodovaciu prax, od ktorej sa mal odvolací súd v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odkloniť. Uvádzal nález ústavného súdu, ktorý nepatrí do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a nepublikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom neuviedol ďalšie (nepublikované) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré by uvedený názor podporili. Zároveň dovolateľ neoznačil rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých dovolací súd rozhodoval rozdielne v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP, ktoré dovolateľ označuje ako „minimálny dôvod“ nesprávnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

48. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

49. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ neopodstatnene namieta v rozsudku odvolacieho súdu nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Taktiež prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP nie je vzhľadom na nevymedzenie právnej otázky daná. Preto dovolací súd dovolanie aj v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

50. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože mu žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

51. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.